

Naturskyddsföreningen Norrbottens län samt Skogs nätverket Norrbotten (en del av Naturskyddsföreningen Norrbotten)

Yttrande över "Kyrkan och skogen - Ansvar, handling och hopp", Dnr KS 2024–1496

Övergripande synpunkter

Naturskyddsföreningen Norrbotten har ur ett övergripande perspektiv en **positiv** uppfattning om utredningens förslag. Utredningen är välkommen, men det finns saker vi önskar utveckla. Vi vill att Svenska kyrkan agerar företrädare och tar täten mot ett hållbart skogsbruk.

Vi tycker att:

- Svenska kyrkan bör förtydliga i regelverket hur lokala församlingar ska involveras när det planeras åtgärder i skogen.
- Det är viktigt att ta bort den nuvarande skrivelsen om högsta möjliga totalavkastning som mål, och istället lyfta alla olika typer av nyttor som skogen bidrar med, med fokus på sociala, andliga och ekologiska värden.
- Svenska kyrkan ska ställa om hela sitt skogsbruk till naturnära metoder. Och med naturnära metoder innefattar det ett skonsamt, småskaligt och varierat skogsbruk som också anpassas till: sociala värden, hänsyn till rennäringen, större lövandel, stor andel naturlig föryngring, inslag av restaureringsåtgärder, ingen gödsling, ingen dikning, inga främmande trädslag, och ekologiskt funktionella kantzoner. Hänsyn behöver även tas till återvätning av utdikade våtmarker, samt risk för skred och ras.
- Svenska kyrkan bör skydda minst 30 % av sina skogsarealer med både frivilliga avsättningar och formellt skydd. Det är viktigt att skydda alla skogar med höga naturvärden, samt att få en geografisk spridning över landet. Allra viktigast är att skydda skog med höga naturvärden där det finns signalarter och rödlistade arter, samt områden med stora inslag av marklavar och hänglavar som är viktiga för rennäringen.

- Vi ser positivt på att avveckla bestånden av contortatall i kyrkans skogar.
- Det är väldigt viktigt att samerna ska få mer inflytande i kyrkans markförvaltning. Detta är en viktig del av kyrkans ursäkt till de samiska folken.

Specifika synpunkter

12.1.1 Ansvar, handling och hopp (s. 314)

Utredningens förslag: Det är utredningens tydliga slutsats att den framtida förvaltningen av Svenska kyrkans skogsbruk bör ske genom förverkligande av flera mål i ett helhetsperspektiv. Svenska kyrkans skogsbruk ska bidra till att skapa ett varierande och multifunktionellt landskap med en mångfald av bruksmetoder där fler värden kan levereras samtidigt, såsom andliga och existentiella värden, ekonomisk avkastning, biologisk mångfald, klimatnytta, ekosystemtjänster i övrigt och social välfärd. Utredningens ambition är att föreliggande förslag ska bidra till en samlad och enig kyrka som genom ansvarstagande och handling bidrar till hopp.

Vi **tillstyrker** förslaget.

12.2.1 Förtydligad styrning av förvaltningen (s. 318)

Utredningens förslag: Kyrkoordningen ändras för att stärka styrningen av förvaltningen av prästlönetillgångar och för att säkerställa en hållbar förvaltning. Kyrkostyrelsen ska besluta om mål och inriktning för förvaltningen.

Ändrad paragraf: 46 kap. 3 § andra stycket

Nuvarande lydelse

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Föreslagen lydelse

Kyrkostyrelsen ska besluta om mål och inriktning för förvaltningen av prästlönetillgångarna, och får även utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Vi **tillstyrker** förslaget, om det innebär att en mer hållbar förvaltning införs.

12.2.2 Hänsyn tas till samtliga hållbarhetsdimensioner (s. 319)

Remissvar: "Kyrkan och skogen –
Ansvar, handling och hopp"
Dnr KS 2024–1496

Utredningens förslag: Prästlönetillgångarna ska förvaltas ändamålsenligt och resurseffektivt. Andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet ska säkerställas i förvaltningen. Nuvarande skrivning om högsta möjliga totalavkastning utgår.

Ändrad paragraf: 46 kap. 3 § första stycket

Nuvarande lydelse

Prästlönetillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Föreslagen lydelse

Prästlönetillgångarna ska förvaltas ändamålsenligt och resurseffektivt. Andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet ska säkerställas i förvaltningen. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Vi **tillstyrker** förslaget.

Detta är mycket viktigt, och här ser vi att de olika aspekterna av hållbarhet; andlig, ekologisk, ekonomisk och social - behöver ges ett jämbördigt utrymme.

12.2.3 Skyddet av biologisk mångfald stärks (s. 320)

Utredningens förslag: Biologisk mångfald ska skyddas och främjas i förvaltningen. Dagens skrivning om skälig omfattning utgår därmed.

Ändrad paragraf: 46 kap. 8 § första stycket

Nuvarande lydelse

Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning.

Föreslagen lydelse

Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska biologisk mångfald skyddas och främjas och kulturmiljövårdens intressen beaktas.

Vi **tillstyrker** förslaget, det är mycket bra.

12.2.4 Skyddet av kulturmiljövården stärks (s. 321)

Utredningens förslag: Kulturmiljövårdens intressen ska beaktas. Dagens skrivning om skälig omfattning utgår därmed.

Ändrad paragraf: 46 kap. 8 § första stycket

Nuvarande lydelse

Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning.

Föreslagen lydelse

Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska biologisk mångfald skyddas och främjas och kulturmiljövårdens intressen beaktas.

Vi **tillstyrker** förslaget, det är mycket bra.

12.2.5 Försiktighet ska iakttas (s. 321)

Utredningens förslag: Förvaltningen ska vidta de skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som behövs för att motverka skada för naturmiljö- och kulturmiljövården.

Ändrad paragraf: ett nytt andra stycke införs i 46 kap. 8 §

Föreslagen lydelse

För att motverka att en åtgärd i förvaltningen av prästlönefastigheter medför skada för natur- eller kulturmiljövården ska de skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som behövs vidtas.

Vi **tillstyrker** förslaget, det är mycket bra.

12.2.6 Församlingarnas inflytande stärks (s. 322)

Utredningens förslag: En församling ska informeras om insatser som egendomsförvaltningar planerar inom deras geografiska område. När övergripande planering sker behöver också församlingens synpunkter inhämtas och beaktas.

Ny paragraf: 46 kap. 9 a §

Remissvar: "Kyrkan och skogen –
Ansvar, handling och hopp"
Dnr KS 2024–1496

Föreslagen lydelse: *Stiftet ska informera en berörd församling om insatser och den hänsyn som planeras i förvaltningen. Vid övergripande planering av förvaltningen ska berörd församlings synpunkter inhämtas och beaktas.*

Vi **tillstyrker** förslaget. Naturskyddsföreningen Norrbotten anser att det är mycket viktigt att församlingarna ges möjlighet att påverka och ha insyn i planerade skogsbruksåtgärder inom församlingen.

12.2.7 Tillsynen av förvaltningen utvecklas

I 46 kap. 5 a – 5 d §§ kyrkoordningen anges hur tillsyn och uppföljning av förvaltningen av prästlönetillgångar utformats.

Kyrkostyrelsen ska kunna ställa krav på åtgärd (s. 322)

Utredningens förslag: Kyrkostyrelsens nuvarande tillsyn utvidgas genom att krav på vidtagande av åtgärd ska kunna ställas.

Ändrad paragraf: 46 kap. 5 a §

Nuvarande lydelse

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltning.

Föreslagen lydelse

Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår utöver krav på vidtagande av åtgärd även råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltning.

Vi **tillstyrker** förslaget.

Stiftsbidrag ska kunna hållas inne (s. 323)

Utredningens förslag: Vid allvarliga brister i förvaltningen av prästlönetillgångarna får kyrkostyrelsens hålla inne del av stiftsbidraget enligt 44 kap. 14 §, tills åtgärd angiven av kyrkostyrelsen vidtagits. Nuvarande skrivning om att kyrkostyrelsen ska tillskriva kyrkomötet utgår.

Ändrad paragraf: 46 kap. 5 c §

Nuvarande lydelse

Remissvar: "Kyrkan och skogen –
Ansvar, handling och hopp"
Dnr KS 2024–1496

Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, ska kyrkostyrelsen genom en skrivelse till kyrkomötet föreslå de åtgärder som föranleds av stiftets agerande. Till skrivelsen ska fogas ett yttrande från stiftet.

Föreslagen lydelse

Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, får kyrkostyrelsen hålla inne del av stiftsbidraget enligt 44 kap. 14 §, tills åtgärd angiven av kyrkostyrelsen vidtagits.

Vi **tillstyrker** förslaget.

Uppföljningen utvecklas och stärks (s. 323)

Utredningens förslag: Ordet samråd ersätts med uppföljning.

Ändrad paragraf: 46 kap. 5 d §

Nuvarande lydelse

Kyrkostyrelsen ska minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftet för samråd om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Föreslagen lydelse

Kyrkostyrelsen ska minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftet för uppföljning av förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Vi **har ingen uppfattning** om förslaget.

Årlig redovisning till kyrkomötet införs (s. 324)

Utredningens förslag: Kyrkostyrelsen ska årligen genom en skrivelse till kyrkomötet redovisa iakttagelser och åtgärder om tillsynen av förvaltningen.

Ändrad paragraf: ett nytt andra stycke införs i 46 kap. 5 c §

Föreslagen lydelse

Kyrkostyrelsen ska årligen genom en skrivelse till kyrkomötet redovisa iakttagelser och åtgärder om tillsynen av förvaltningen. Redovisningen ska innehålla en redogörelse rörande insatser för att säkerställa andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Remissvar: "Kyrkan och skogen –
Ansvar, handling och hopp"
Dnr KS 2024–1496

Vi **tillstyrker** förslaget, eftersom vi anser att det är viktigt för att en adekvat bild av hur förvaltningen fungerar ska komma kyrkomötet tillhanda.

12.2.8 Urfolksrättslig princip införs (s. 325)

Utredningens förslag: Principen om fritt och informerat förhandssamtycke införs i kyrkoordningen. Åtgärder som innebär en direkt och betydande påverkan för renskötelsns bedrivande, får inte påbörjas eller genomföras innan ett sådant samtycke lämnats av den berörda samebyn. Överenskommelser som ingås med berörd sameby ska dokumenteras.

Ny paragraf: 46 kap. 3 a §

Föreslagen lydelse

En åtgärd i förvaltningen av en prästlönefastighet som innebär en direkt och betydande påverkan för renskötelsns bedrivande, får inte påbörjas eller genomföras innan ett fritt och informerat samtycke lämnats av den berörda samebyn. Överenskommelse som ingås med en berörd sameby ska dokumenteras.

Vi **tillstyrker** förslaget.

Förslaget är gediget bra och mycket viktigt! Här har kyrkan möjlighet att agera föregångare på det urfolksrättsliga området, vilket kan ge positiva effekter för samiska rättigheter långt utanför kyrkans förvaltning. Förslaget blir därmed en viktig del i kyrkans ursäkt till de samiska folken.

Vi vill se att fritt och informerat samtycke/FPIC får en överordnad position, genom att skrivas in i de egna direktiven för skogsförvaltningen. Det är inte tillräckligt att FPIC nämns i FSC-standarden (som flera stift har att följa eftersom de är medlemmar i FSC), eftersom vi ser att FPIC inte tillämpas hela vägen inom FSC. Därför behöver FPIC implementeras i kyrkans egna grundläggande ställningstaganden för sin skogsförvaltning och FPIC bör vid varje enskilt tillfälle respekteras fullt ut. Det innebär att fritt och informerat samtycke från aktuell sameby ska gälla för avverkningsplaner på all kyrkans skogsmark inom renskötelsområdet.

12.2.9 Solidariskt kyrkligt ansvar för ett hållbart skogsbruk införs (s.326)

Utredningens förslag: Församlingar och pastorat med andelstal i prästlönetillgångarna ska kunna kompenseras vid en omställning av Svenska kyrkans skogsbruk. Syftet är att värna de ekonomiska förutsättningarna för de församlingar och pastorat som kan få mindre utdelning från prästlönetillgångarna, som ett resultat av omställningen. Stift, som tar stort ansvar för att ställa om sitt skogsbruk enligt den inriktning som kyrkostyrelsen beslutar, ska också kunna få kompensation. Syftet är att premiera ansvarstagande. Kostnaden för kompensationen ska

Remissvar: "Kyrkan och skogen –
Ansvar, handling och hopp"
Dnr KS 2024–1496

bäras solidariskt inom Svenska kyrkan. För att möjliggöra en sådan modell föreslås dels införande av en hållbarhetsavgift för samtliga församlingar i Svenska kyrkan, dels en möjlighet att minska den andel av nettovinsten från förvaltningen av prästlönetillgångar som stiftet ska betala in till nationell nivå. Modellen innebär ett långsiktigt ekonomiskt hållbart system som möjliggör både upprätthållande av nivåer i stiftsbidrag från nationell nivå, samt bibehållen utdelning till församlingar och pastorat med andelar i prästlönetillgångarna.

Ändrade paragrafer: 44 kap. 3 och 46 kap. 5 §§

Föreslagen lydelse

44 kap. 3 § fjärde och femte stycket

Församlingen ska om kyrkomötet beslutar det även betala en hållbarhetsavgift.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om hållbarhetsavgift.

Nuvarande lydelse

46 kap. 5 § tredje stycket

Samtidigt som vinstmedel betalas ut till församlingarna ska stiftet till den nationella nivån betala ett lika stort belopp.

Föreslagen lydelse

46 kap. 5 § tredje stycket

Samtidigt som vinstmedel betalas ut till församlingarna ska stiftet till den nationella nivån betala ett lika stort belopp. Kyrkostyrelsen får besluta att beloppet till nationell nivå får sättas ned.

Vi **tillstyrker** förslaget.

Naturskyddsföreningen Norrbotten anser att det är ett mycket bra förslag att premiera de stift som tar stort ansvar för att ställa om skogsbruket framför de som inte gör det.

12.3 Mål och inriktning för skogsförvaltningen (s. 329)

Förslag markerade med * förutsätts beslutas av kyrkostyrelsen.

Utredningens förslag*: Målet för förvaltningen av skog som ingår i prästlönetillgångarna och av kyrkan ägd skog ska vara: **Svenska kyrkans skogsbruk ska bidra till att skapa ett varierande och multifunktionellt landskap med en mångfald av bruksmetoder där fler**

Remissvar: "Kyrkan och skogen –
Ansvar, handling och hopp"
Dnr KS 2024–1496

värden kan levereras samtidigt, såsom andliga och existentiella värden, ekonomisk avkastning, biologisk mångfald, klimatnytta, ekosystemtjänster i övrigt och social välfärd.

Vi **tillstyrker** förslaget, det är synnerligen välkommet att andra värden än de rent ekonomiska ska lyftas fram och värdesättas.

12.3.1 Områden för biologisk mångfald och klimat (kolinlagring) (s. 330)

Utredningens förslag*: 20 % av den produktiva skogsmarken ska avsättas för skydd av biologisk mångfald och klimatåtgärder (kolinlagring). Målet ska vara uppnått 2030. Vid uppnående av denna nivå får nya frivilligt avsatta områden bytas mot andra tidigare avsatta områden med lägre naturvårdskvalité (max 1 %).

Vi **tillstyrker** förslaget, men hyser förhoppningar om att ännu större avsättningar ska göras beroende på den verkliga förekomsten av skyddsvärda naturvärden

Prioriterade naturtyper (s. 331)

Utredningens förslag: Vid utseendet av nya områden för biologisk mångfald och klimat bör följande naturtyper prioriteras: alla områden som ingår i de stora sammanhängande naturskogarna som föreslogs skyddas av Skogsutredningen 2020, huvuddelen av de kvarvarande kontinuitetsskogarna, tillkommande ej brukad skog inom renskötselområdet, ädellövskog, kalkbarrskog, skog för artbevarande i övrigt enligt artskyddsförordningen samt vissa restaureringsmarker. Planeringen över vilka nya områden som berörs bör i huvudsak vara klar inom en tvåårsperiod.

Vi **tillstyrker** förslaget, så länge det inte innebär att andra skyddsvärda områden med höga naturvärden blir utan skydd.

12.3.2 Områden för anpassat trakthyggesbruk (s. 332)

Utredningens förslag*: Anpassat trakthyggesbruk bedrivs inom 47 % av arealen. Omloppstiden förlängs i hälften av denna areal till 20 % över lägsta slutavverkningsålder för kolbindning i skogen (ökad kolsänka) och senare bättre substitution. Alla contortabestånd avvecklas inom en 10-årsperiod och ersätts med tall. Den generella hänsynen förstärks och omfattar fortsättningsvis 15 % hänsynsyta och virkesvolym.

Remissvar: "Kyrkan och skogen –
Ansvar, handling och hopp"
Dnr KS 2024–1496

Vi **tillstyrker delvis** förslaget, vilket bör ändras till att contorta ersätts med tall på lämpliga tallmarker. Om contortan växer på marker som är mer lämpliga för gran eller annat träslag bör plantagen ersättas med detta träslag istället

Hänsyn och anpassning (s. 333)

Utredningens förslag: Hyggesstorleken begränsas. Skogsstyrelsens målbilder för generell hänsyn tillämpas fullt ut varvid extra fokus läggs på hänsynskrävande biotoper, vattenmiljöer, fornlämningar och skador vid markberedning. Hänsynen gäller som medeltal i ett bestånd. Lövandelen ökar generellt och omföring sker av gran till tall (ståndorts- och klimatanpassning).

Vi **tillstyrker** förslaget. Här vill vi även tillägga att ståndorts- samt klimatanpassning är mycket viktig.

12.3.3 Områden för naturnära skogsbruk (s. 334)

Utredningens förslag: 33 % av skogsinnehavet brukas med naturnära skogsbruk och underindelas enligt följande:*

-Anpassning till rennäringens behov 8 %

-Blädning 10 %

-Hyggesfritt i övrigt – luckor, överhållen skärm 15 %

Planeringen av klassningen av bestånden bör i huvudsak vara klar inom en tvåårsperiod. I klassningsarbetet ska samverkan ske med berörda församlingar (jämför förslag till ny paragraf i kyrkoordningen i kapitel 12.2.6)

Vi **tillstyrker delvis** förslaget, men anser att procentsatserna bör kunna justeras uppåt vid behov, samt kunna vara högre inom ett visst område om områdets karaktär är sådant att större anpassning krävs på grund av naturhänsyn eller hänsyn till rennäringen.

Utredningens förslag: Med naturnära skogsbruk menas ett multifunktionellt landskap, i allt väsentligt produktionsklassad mark, med skonsamt, småskaligt varierat skogsbruk med kombinerade mål och med följande komponenter av anpassning:

Remissvar: "Kyrkan och skogen –
Ansvar, handling och hopp"
Dnr KS 2024–1496

- Social hänsyn i vid bemärkelse, här avses bland annat friluftsliv, kulturmiljövård, rekreation och hälsa. Särskilt fokus på tätortsnära skog

- Hänsyn till rennäringen

- Större lövandel där det är möjligt

- Stor andel naturlig föryngring

- Inslag av restaureringsåtgärder, bland annat ökning av områden med marklav

- Ingen gödsling

- Ingen dikning

- Inga främmande trädslag

- Ekologiskt funktionella kantzoner längs sjöar och vattendrag

- Hänsyn till ras och skred

- Klimathänsyn genom återvätning främst på dikade näringsrika torvmarker.

Vi **tillstyrker** förslaget och anser att det är mycket bra.

12.3.4 Preciseringar rörande områden för naturnära skogsbruk (s.335)

Anpassning till rennäringens behov

Utredningens förslag: Målet avser mager tallskog i renskötseområdet. Dessa områden renskötseanpassas genom en hårdare röjning och gallring och ingen eller mycket skonsam markberedning. Den generella hänsynsnivån inom dessa områden är 10 %.

Vi **tillstyrker delvis** förslaget och uppmuntrar till att i så stor omfattning som möjligt helt avstå från markberedning på magra tallmarker. De störningar som uppstår vid en avverkning är oftast tillräckliga för att naturlig föryngring ska ske, alternativt ge bra förutsättningar för plantering.

Blädning (s. 336)

Utredningens förslag: Blädning förutsätts ske i de kvarvarande kontinuitetsskogarna efter att huvuddelen avsatts för biologisk mångfald och klimat. I övrigt handlar det om befintliga

Remissvar: "Kyrkan och skogen –
Ansvar, handling och hopp"
Dnr KS 2024–1496

flerskiktade skogar, heterogen granskog (blandskog). Då arealerna inte är tillräckliga för att omedelbart ställa om till blädning sker också planering av områden med inväxande blädningsskog där omställning från enskiktad till fler- eller fullskiktad skog förutsätts ske systematisk i berörda bestånd både i etablerings-, röjnings- och gallringsfas. Den generella hänsynnivån inom dessa områden är 15 %.

Vi **tillstyrker delvis** förslaget, men vill inflika att i en fullskiktad blädningsskog bör metoder för hänsyn utvecklas, så att inte mycket gamla granar som är av stor betydelse för den biologiska mångfalden fölls .

Hyggesfritt i övrigt – luckor, överhållen skärm (s. 337)

Utredningens förslag: Övriga så kallade hyggesfria alternativ – luckor och överhållen skärm – planläggs på 15 % av arealen. Den generella hänsynsnivån inom dessa områden är 15 %.

Vi **avstyrker delvis** förslaget, då överhållen skärm mer är en form av uppskjutet kalhyggesbruk. Andra hyggesfria metoder bör prioriteras som exempelvis naturnära skogsbruk enligt Lübeckmodellen.

12.4 Rennäringen och markförvaltningen (s. 337)

Utredningens förslag:

- Fritt och informerat förhandssamtycke, FPIC, införs som princip i kyrkoordningen, se också

12.2.8

- Skogsbruket anpassas till renskötselns behov, se vidare 12.3.3 och 12.3.4

- Möjligheten skapas att genom avtal för organisationer med anknytning till det samiska folket utnyttja Svenska kyrkans skog för att hämta slöjdämnen.

- Heliga platser undantas i förekommande fall helt från skogsbruk. Dessa platser förvaltas gemensamt av samerna och kyrkan.

- Dialog på strategisk nivå etableras mellan företrädare för de nationella samiska organisationerna och Svenska kyrkan

- Samiska företrädare ges möjlighet till ersättning vid deltagande i samråd.

Remissvar: "Kyrkan och skogen –
Ansvar, handling och hopp"
Dnr KS 2024–1496

Vi **tillstyrker** förslaget och anser att det är mycket bra. .

Vad gäller utredningens förslag om procentsatser för skydd av skogsmark vill vi att principen om FPIC ska gå före de föreslagna procentsatserna. Alltså att om fritt och informerat samtycke inte kan nås gällande en planerad avverkning, så ska ställningstagandet om att följa FPIC ha företräde. Därmed kan de föreslagna procentsatserna för skydd av skogsmark inom renskötselområdet ses som en miniminivå som i vissa fall kan bli högre än den föreslagna procentsatsen för skydd.

12.5 Svenska kyrkans inriktning för ett hållbart jordbruk (s. 338)

Utredningens förslag: Följande områden föreslås prioriteras i förvaltningen av jordbruksfastigheter

- bibehålla markens produktionsförmåga och struktur samt förmåga att binda kol genom mindre markbearbetning

- bygga våtmarker/dammar mot övergödning och för tillgång till vatten för bevattning

- restaurera och sköta naturbetesmarker

- fortsatta energiåtgärder vid och på fastigheter (gårdsarrenden)

- bibehålla arealen åkermark.

Vi **tillstyrker** förslaget.

12.6 Insatser för att stärka genomförandet (s. 339)

Vad anser du/ni om utredningens förslag: För att underlätta genomförandet föreslås även att

- Kyrkostyrelsen inrättar ett råd för markförvaltning från den 1 januari 2026

- Särskilda omställningsmedel anslås för att underlätta omställningen

- Omfattande utbildningsinsatser görs inom området Naturnära skogsbruk

- Ett nytt uppföljningsprogram för generell hänsyn implementeras

- En befattning med hög skogsekologisk kompetens inrättas

Remissvar: "Kyrkan och skogen –
Ansvar, handling och hopp"
Dnr KS 2024–1496

- Samverkan med omgivande samhälle utvecklas, samt att

- Svenska kyrkans hemsida utvecklas för kommunikation om förvaltningen av prästlönetillgångar

Vi **tillstyrker** förslagen.

12.8 Ändring av konsolideringsreglerna (s. 342)

Utredningens förslag: Konsolideringsreglerna förändras enligt följande.

- Schablonskatteavdraget i konsolideringstakets fastighetsdel tas bort.

- Det sker en trappstegsvis höjning av högsta konsolideringsgrad i takets fonddel vid hög allokering mot fond. Stift som är allokerade mot fond till mer än 50 procent får en högsta tillåtna konsolideringsgrad i fonden om 150 procent medan stift som är allokerade mot fond till mer än 75 procent får en högsta tillåtna konsolideringsgrad i fonden om 160 procent. Övriga stift behåller nuvarande högsta tillåtna konsolideringsgrad om 140 procent.

- När fondkapitalet till följd av fastighetsaffärer tillfälligt sänks över ett årsskifte kan avsteg från konsolideringsreglerna göras för aktuellt stift. För att få ett snabbt beslut bör kyrkostyrelsen delegera beslutsrätten i denna del till generalsekreteraren.

Vi **har ingen uppfattning** om förslaget.

Ytterligare kommentarer

Avslutningsvis vill föreningen upprepa att vi anser att själva anslaget och perspektiven i utredningen är mycket välkomna. Naturskyddsföreningens ideella skogsinventerare ser återkommande hur värdefulla kontinuitetsskogar planeras för avverkning på kyrkans mark, vilket understryker behovet av att fler värden än de strikt ekonomiska tas in i planeringen av kyrkans skogsbruk.

Exempelvis har Naturskyddsföreningen Norrbotten nyligen överklagat en avverkningsanmälan i Sandträsk, Bodens kommun. I överklagan hänvisas till att det inom det avverkningsanmälda området hittats en mängd rödlistade arter, samt fridlysta arter som knärot, talltita och även ett duvhöksbo i en gammal tall. Området utgörs av en kontinuitetsskog på över 30 hektar som består av barrblandskog samt en högre ås med sandtallskog.

Naturskyddsföreningen
Norrbottens län

Remissvar: "Kyrkan och skogen –
Ansvar, handling och hopp"
Dnr KS 2024-1496

Om kyrkans skogsbruk skulle styras av en samlad bedömning där ekonomiska, andliga, ekologiska och sociala värden vägs samman, anar Naturskyddsföreningen Norrbotten att skogen i exemplet ovan från Sandträsk, Bodens kommun aldrig skulle ha avverkningsanmälts.

Naturskyddsföreningen Norrbotten önskar kyrkostyrelsen goda samtal för reflektioner kring utredningens remisser, och skickar med uppmuntran inför arbetet med att föra utredningens förslag vidare.

För Naturskyddsföreningen i Norrbotten samt Skogs nätverket Norrbotten

Marie Persson
Ordförande
Naturskyddsföreningen Norrbotten